

VIVEs kommunetal 2026.2: Forskelle i kommunernes udgifter afspejler forskellige vilkår

Kommunernes udgifter varierer markant. Forskellene hænger bl.a. sammen med forskelle i borgernes alder, sociale forhold og kommunens geografi.

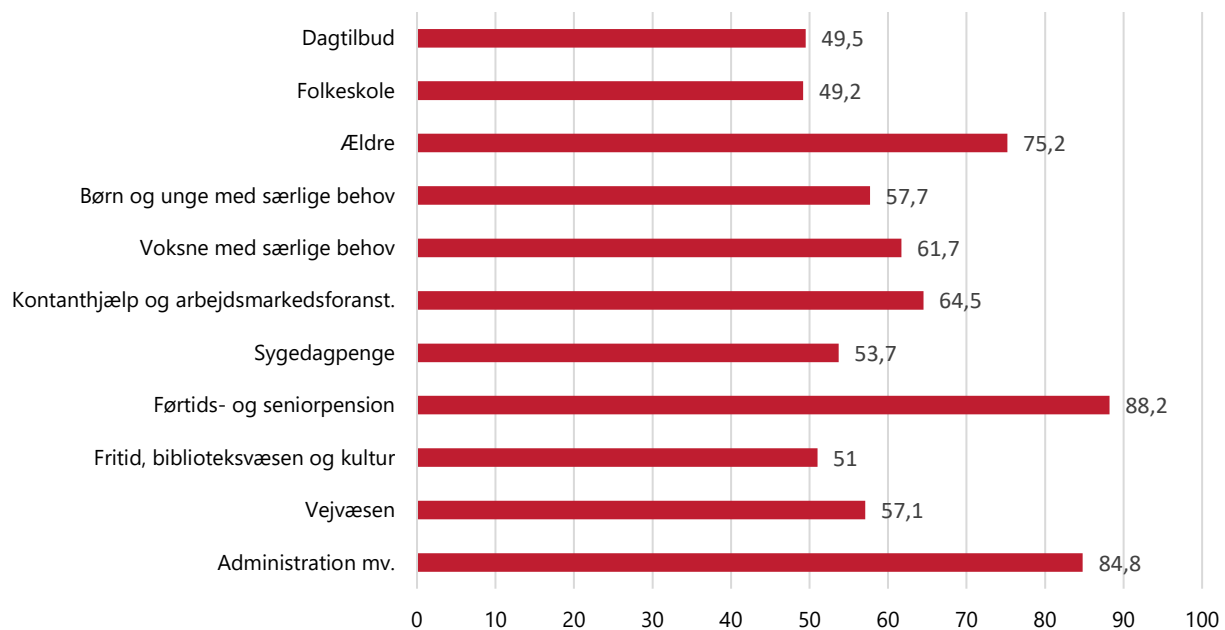
Der er stor forskel på, hvor mange penge kommunerne bruger på områder som dagtilbud, skole og ældrepleje.

VIVE har undersøgt sammenhængen mellem kommunernes befolkningssammensætning og geografi og størrelsen på kommunernes udgifter. Undersøgelsen er udarbejdet på baggrund af kommunernes 2024-regnskaber.

Økonomiske grundvilkår forklarer størstedelen af de kommunale udgiftsforskelle

Nogle kommuner bruger 70.000 kr. pr. barn på dagtilbudsområdet, mens andre bruger 100.000 kr. På ældreområdet er forskellene endnu større. Udgifterne pr. borger på 67 år eller over varierer fra 45.000 til 75.000 kr. En stor del af forskellen i kommunernes udgifter på de forskellige udgiftsområder kan imidlertid forklares ved forskelle i kommunernes økonomiske grundvilkår, jf. Figur 1. Det vil sige ved forskelle i befolkningssammensætning og geografi.

Figur 1. Andel af forskellene i kommunernes udgifter på udvalgte udgiftsområder, som kan forklares ved forskelle i kommunernes befolkningssammensætning og geografi (procent)

Kilde: [Houlberg, Ruge og Utoft \(2026\). Udgiftsbehovsfaktorer på kommunale udgiftsområder](#)

På dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og kultur/fritidsområdet forklarer kommunens geografi og befolkningsens sammensætning omkring halvdelen af forskellene i udgifterne, mens det gælder mellem 60-85 % på hvert af de øvrige områder.

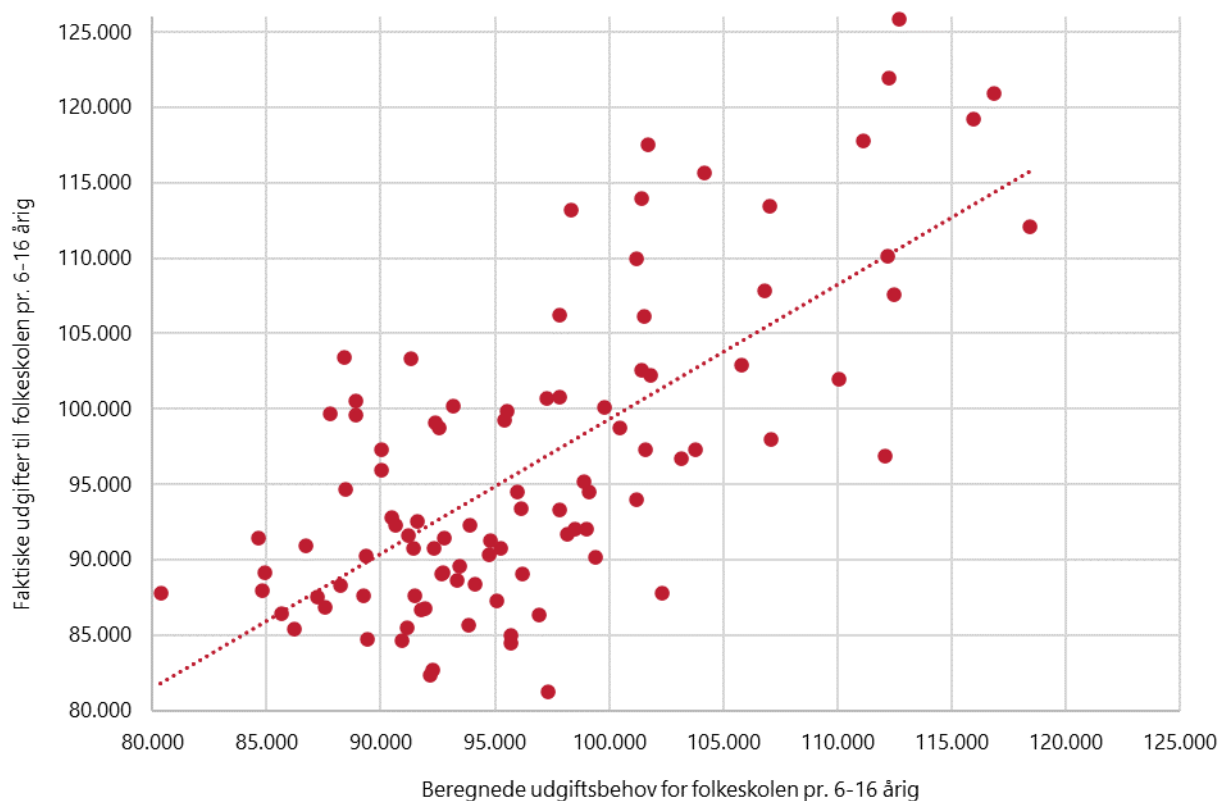
Det er vigtigt at tage højde for disse forskelle, når man sammenligner kommunernes udgifter. Gør man ikke det, risikerer man at tegne et mere vildledende end vejledende billede af kommunernes udgiftsprioriteringer.

Mange faktorer påvirker udgifterne

Det varierer fra område til område, hvilke faktorer der har betydning for, hvor store udgifterne er. På folkeskoleområdet påvirkes udgifterne eksempelvis af andelen af børn af enlige forsørgere, andel børn i familier med lav uddannelse og boligmassens sammensætning. Analysen viser endvidere, at det er dyrere at drive skole i en kommune, hvor der ikke er så mange skolebørn og omvendt billigere jo større en andel af skolebørnene, der går i privatskoler.

På baggrund af disse faktorer kan vi beregne et samlet udgiftsbehov på folkeskoleområdet for hver enkelt kommune. De beregnede udgiftsbehov er vist på x-aksen i Figur 2. På y-aksen er vist de tilsvarende faktiske folkeskoleudgifter for hver kommune.

Figur 2. Udgifter og beregnede udgiftsbehov på folkeskoleområdet 2024

Kilde: Danmarks Statistik og ECO-Nøgletal. Der er i figuren set bort fra Læsø Kommune.

De kommuner, der ligger tæt på den diagonale linje i Figur 2, har et stort sammenfald mellem deres faktiske udgifter og deres beregnede udgiftsbehov. Jo længere over den diagonale linje kommunerne ligger, jo højere er de faktiske udgifter i forhold til de beregnede udgiftsbehov. Omvendt har de kommuner, der ligger under den diagonale linje, lavere folkeskoleudgifter end forventet ud fra deres økonomiske grundvilkår.

Vigtigt at tage højde for forskelle i udgiftsbehov ved sammenligning af kommuners udgifter

Det er vigtigt at tage højde for forskelle i kommunernes økonomiske grundvilkår, når man sammenligner kommunernes udgifter. Når kommunerne sammenligner deres økonomiske prioriteringer, er det med andre ord vigtigt, at de måler sig op mod kommuner, der er sammenlignelige med dem selv, når det gælder kommunens udgiftsbehov på de enkelte udgiftsområder.

På velfærdsområder som dagtilbud, folkeskole og ældreområdet har borgernes alder og socioøkonomiske faktorer væsentlig betydning for udgifterne. På mere tekniske områder som vejvæsen og natur-/miljøbeskyttelse spiller geografiske faktorer som areal, urbaniseringsgrad og spredt bosætning en større rolle. Udgifter til overførselsindkomster knytter sig typisk til arbejdsstyrkens sammensætning og beskæftigelsesgrad.

Figur 3 viser det geografiske mønster for kommunernes beregnede udgiftsbehov 2024 på folkeskoleområdet. Det bemærkes, at de beregnede udgiftsbehov er baseret på den gennemsnitlige betydning af behovsfaktorerne i de 98 kommuner. Der kan derfor være lokale faktorer i de enkelte kommuner, som ikke er opfanget. Figuren tegner et billede af, at udgiftsbehovene pr. 6-16-årig er relativt høje i mange yderkommuner og i en række af kommunerne på den københavnske vestegn. Omvendt er behovene typisk lavere i en række af kommunerne nord for København og i nogle af de større jyske provinskommuner.

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, struktur, finansiering og befolkningssammensætning fra Danmarks Statistikbank (www.statistikbanken.dk).

Læs mere om de gennemførte analyser af udgiftsbehovsfaktorer i VIVE-rapporten "[Udgiftsbehovsfaktorer på kommunale udgiftsområder](#)".

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om kommunernes udgifter og udgiftsudvikling:

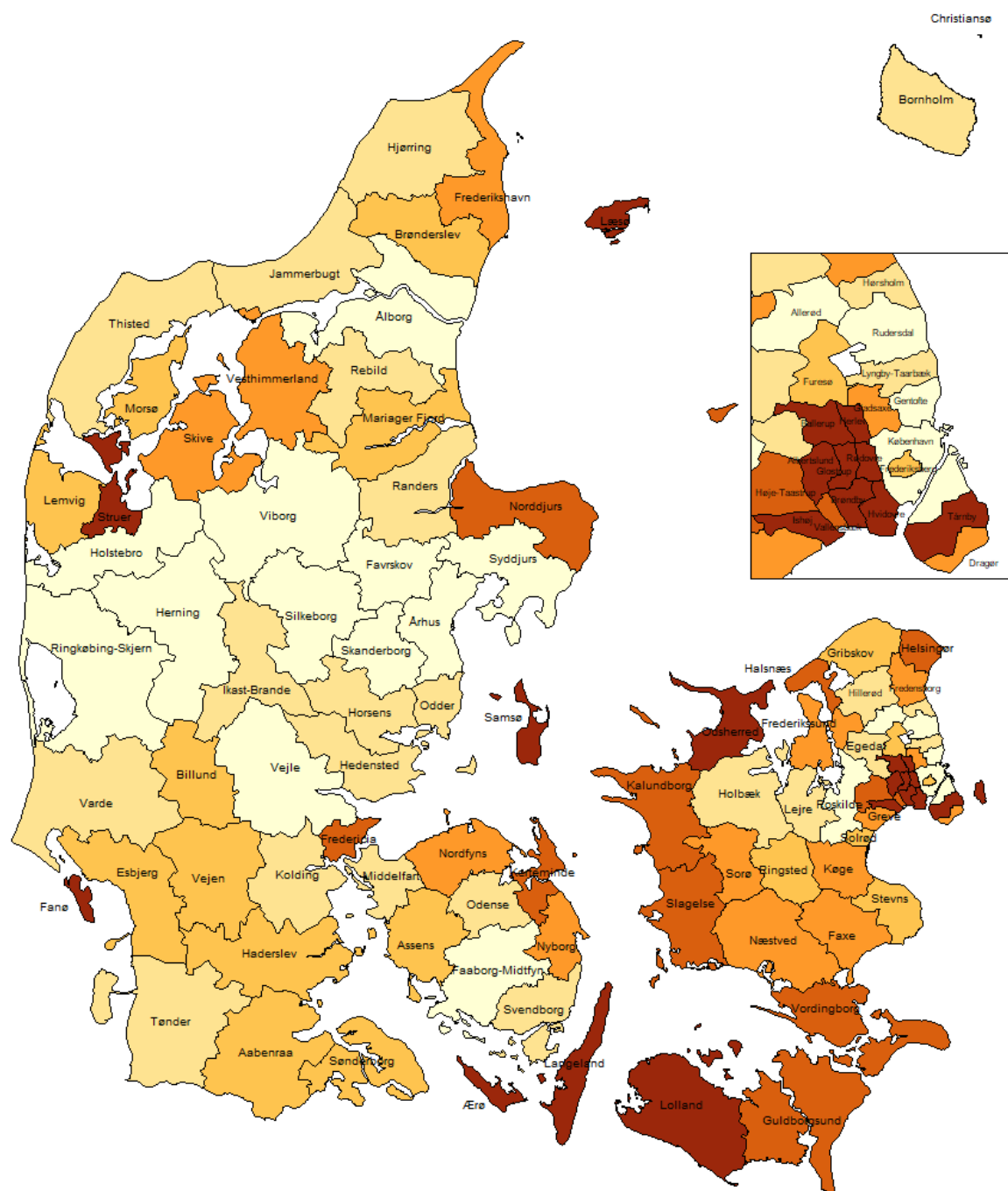
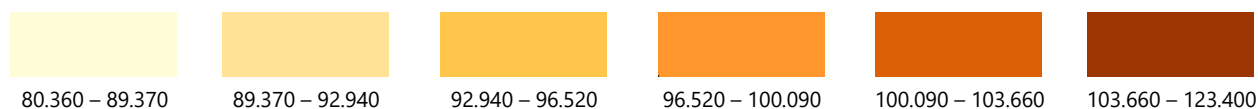
- Tabel 1.30 Ressourceforbruget på 19 udgiftsområder – budget 2026
- Tabel 6.10 Folkeskolen – budget 2026
- Graf 6.12 Folkeskolen, udgiftsniveau 2020-2026.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Mathias Ruge, senioranalytiker i VIVE, tlf. 33 48 08 16, maru@vive.dk eller Kurt Houlberg, professor i VIVE: tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk.

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på vive.dk](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

Figur 3. Beregnede udgiftsbehov på folkeskoleområdet pr. 6-16-årig 2024

Kilde: ECO Nøgletal